

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 164/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. C., t. č. vo väzbe I., vo veci namietaného porušenia základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/2012 a jej listom z 24. júla 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/2012 a jej listom zo 17. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. C. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2013 doručená sťažnosť R. C., t. č. vo väzbe I. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/2012 a jej listom z 24. júla 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/2012 a jej listom zo 17. septembra 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 19. júla 2012 generálnej prokuratúre *„trestné oznámenie na sudkyňu Okresného súdu v Žiline pre falšovanie a pozmeňovanie úradných dokumentov v trestnej veci“*, ktorá sa týka sťažovateľa a ktorú dotknutá sudkyňa Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) *„prejednáva“*.

Prokurátor generálnej prokuratúry *„opatrením pod sp. zn. XV/2 Gn 278/12 z 24. 7. 2012... odstúpil trestné oznámenie na okresný súd... s inštrukciou, že je ho potrebné vyhodnotiť ako sťažnosť“*.

Reakciou sťažovateľa na túto skutočnosť bolo, že 7. augusta 2012 *„podal sťažnosť v zmysle § 34 ods. 1 zák. č. 153/2001 Z. z. na postup prokurátora, ktorý odstúpil trestné oznámenie na uvedený súd“*.

Podľa názoru sťažovateľa *„§ 196 až 199 zákona č. 301/2005 ustanovuje spôsob, akým muselo byť postupované o mojom trestnom oznámení. Prokurátor nepostupoval v zmysle zákona a ústavy, pretože... mnou uvedené skutočnosti v trestnom oznámení boli zákonným a ústavným základom na konštatovanie, že sa jedná o trestné oznámenie... Preto zneužitie § 62 Trestného poriadku v tomto prípade na odstúpenie oznámenia bolo nezákonné a neústavné a okrem tohto bolo dôsledkom priameho porušenia môjho práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR...“*

Vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry SR o sťažnosti a jej prešetrení uvádzam, že nedošlo k žiadnej náprave v zmysle § 31 a § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001, ale len k alibistickému konštatovaniu o tom, aký bol ten postup o odstúpení trestného oznámenia súdu správny a že v opačnom prípade by došlo k zásahu do sudcovskej nezávislosti. S týmto sa nestotožňujem, lebo vybaviť trestné oznámenie zákonným a ústavným postupom nie je zásah do sudcovskej nezávislosti...“

Ďalej namietam porušenie § 34 ods. 1 zákona č. 153/2001, pretože ustanovenie určuje, že o sťažnosti koná nadriadený prokurátor v zmysle § 54 ods. 2 cit. zák. a teda v tomto prípade musel o sťažnosti konať v zmysle písmena (a) § 54 ods. 2 generálny prokurátor SR a nie nejaký zástupca riaditeľky...

Vzhľadom na skutočnosti si dovoľím konštatovať, že generálna prokuratúra SR vo veci opravného prostriedku pod sp. zn. XV/3 Spr 150/12-3 zo dňa 17. 9. 2012 porušila okrem zákona a ústavných článkov ako napr. čl. 2 ods. 2 ústavy SR aj moje právo garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 13 dohovoru...

Považujem za absurdné, aby predseda súdu posudzoval akýmkoľvek spôsobom trestné oznámenie podané na sudkyňu toho istého súdu...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„1. Právo R. C. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, konaním Generálnej prokuratúry SR v Bratislave a jej rozhodnutím zo dňa 24. 7. 2012 sp. zn. XV/2 Gn 278/12-3 porušené bolo.

2. Práva R. C. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 13 dohovoru konaním Generálnej prokuratúry SR v Bratislave a jej rozhodnutím zo dňa 17. 9. 2012 sp. zn. XV/3 Spr 150/12-3 porušené boli.

3. Rozhodnutia Generálnej prokuratúry SR v Bratislave zrušuje a vec jej vracia na ďalšie konanie.

4. Ústavný súd SR R. C. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10 000 €..., ktoré je mu do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu povinná vyplatiť Generálna prokuratúra SR v Bratislave.“

Sťažovateľ zároveň požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'účinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V prvom rade ústavný súd poznamenáva, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého

rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv, resp. iných článkov ústavy (čl. 2 ods. 2 a čl. 149 ústavy) uvedených v odôvodnení sťažnosti mimo petitu návrhu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základného práva sťažovateľa na inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na účinný prostriedok nápravy zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/2012 a jej listom z 24. júla 2012 a v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/2012 a jej listom zo 17. septembra 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

1. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/2012 a jej listom z 24. júla 2012

Podstata námietok sťažovateľa spočíva predovšetkým v jeho nespokojnosti s vybavením podania z 19. júla 2012 označeného ako „*Trestné oznámenie...*“ generálnou prokuratúrou v konaní vedenom pod sp. zn. XV/2 Gn 278/2012.

Proti postupu generálnej prokuratúry v označenom konaní a proti jej listu z 24. júla 2012 podal sťažovateľ podľa zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podnet označený ako „sťažnosť“. Tento podnet generálna prokuratúra preskúmala v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/2012 a vybavila ho listom – vyrozumením zo 17. septembra 2012.

Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (podobne II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04).

Ústavou zakotvenú právnu úpravu prípustnosti konania o sťažnosti fyzických osôb a právnických osôb dopĺňa aj § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Aplikujúc princíp subsidiarity na prerokúvanú vec sťažovateľa v tejto časti sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nemá právomoc preskúmavať list (oznámenie) prokurátora generálnej prokuratúry č. k. XV/2 Gn 278/12-3 z 24. júla 2012 ani postup, ktorý mu predchádzal, keďže ich posúdenie podliehalo prieskumnej právomoci generálnej prokuratúry na základe podnetu sťažovateľa (v tomto prípade podnetu zo 7. augusta 2012). Z tohto dôvodu bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej neprípustnosť.

2. K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 13 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. XV/3 Spr 150/2012 a jej listom zo 17. septembra 2012

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ svoje podanie z 19. júla 2012 adresované generálnej prokuratúre označil ako „*trestné oznámenie*“. Generálna prokuratúra ho napriek tomu posúdila ako „sťažnosť na sudkyňu“ okresného súdu. Teda ani sťažovateľ, ani generálna prokuratúra toto podanie nevyhodnotili ako podnet podľa § 31 zákona o prokuratúre.

Prokurátor generálnej prokuratúry správne konštatoval (pozri list č. k. XV/3 Spr 150/12-3 zo 17. septembra 2012), že podnetom v zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre bolo až podanie sťažovateľa zo 7. augusta 2012, ktoré bolo doručené generálnej prokuratúre 13. augusta 2012 a v ktorom sťažovateľ namietal postup prokurátora generálnej prokuratúry pri vybavovaní jeho podania z 19. júla 2012. Generálna prokuratúra tento podnet, sťažovateľom označený ako „*sťažnosť*“, vybavila listom – vyrozumiením č. k. XV/3 Spr 150/12-3 zo 17. septembra 2012 a sťažovateľ ho napáda aktuálnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu.

Podľa § 31 ods. 1 zákona o prokuratúre prokurátor preskúmava zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, prokurátorov, vyšetrovateľov, policajných orgánov a súdov v rozsahu vymedzenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány.

Podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor (§ 54 ods. 2).

Podľa § 34 ods. 2 zákona o prokuratúre ďalší opakovaný podnet v tej istej veci vybaví nadriadený prokurátor uvedený v odseku 1 len vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

Podľa § 35 ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné na posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie návrhu na začatie konania pred súdom alebo na podanie opravného prostriedku, či môže vstúpiť do už začatého konania pred súdom alebo vykonať iné opatrenia, na ktorých vykonanie je podľa zákona oprávnený.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o prokuratúre prokurátor posudzuje podnet podľa obsahu, pričom prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

Podľa § 35 ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet je dôvodný, vykoná opatrenia na odstránenie porušenia zákona a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

Podľa § 6 ods. 1 písm. a) zákona o prokuratúre ak nie je ďalej ustanovené inak, nadriadený prokurátor je oprávnený vydať podriadenému prokurátorovi pokyn, ako má postupovať v konaní a pri plnení úloh.

Podľa judikatúry ústavného súdu podnet v zmysle § 31 ods. 2 zákona o prokuratúre, ako aj opakovaný podnet podľa § 34 zákona o prokuratúre poskytujú sťažovateľovi účinnú ochranu jeho práv a právom chránených záujmov (m. m. IV. ÚS 158/03, IV. ÚS 80/03, IV. ÚS 330/04, IV. ÚS 53/05, I. ÚS 186/05, II. ÚS 94/06, I. ÚS 112/06). Podnet, ako aj opakovaný podnet zakladajú povinnosť príslušného prokurátora, resp. nadriadeného prokurátora sa ním zaoberať, vybaviť ho a spôsob vybavenia oznámiť podnecovateľovi.

Ústavný súd už vyslovil právny názor, že vynechanie opakovaného podnetu, ale aj ďalšieho opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať

opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu procesných alebo faktických prekážok zákonného postupu (obdobne I. ÚS 186/05, IV. ÚS 53/05).

Ústavnému súdu nie je známy žiaden dôvod, aby sa vo veci sťažovateľa odchyľil od uvedeného právneho názoru. Zákon o prokuratúre poskytoval a stále poskytuje sťažovateľovi aj ďalší prostriedok nápravy – opakovaný podnet (príp. aj ďalší opakovaný podnet), ktorým sa mohol, resp. môže domáhať preskúmania zákonnosti postupu prokurátora generálnej prokuratúry a jeho listu – vyrozumienia zo 17. septembra 2012. Uvedený právny prostriedok umožňoval, resp. umožňuje sťažovateľovi dosiahnuť účinnú nápravu vzhľadom na právomoc nadriadeného prokurátora (generálneho prokurátora Slovenskej republiky) záväzným pokynom nariadiť prijatie efektívnych opatrení v predmetnej veci, ak by na základe opakovaného podnetu sťažovateľa dospel k záveru, že oznámenie prokurátora generálnej prokuratúry č. k. XV/3 Spr 150/12-3 zo 17. septembra 2012 bolo v rozpore so zákonom.

Použitie právneho prostriedku nápravy, ktorým je opakovaný podnet, je v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 256/05).

K námietke sťažovateľa, že zo strany generálnej prokuratúry došlo k porušeniu „§ 34 ods. 1 zákona č. 153/2001, pretože ustanovenie určuje, že o sťažnosti koná nadriadený prokurátor v zmysle § 54 ods. 2 cit. zák. a teda v tomto prípade musel o sťažnosti konať... generálny prokurátor SR...“, ústavný súd uvádza, že je irelevantná už len z toho dôvodu, že v tomto prípade nešlo o opakovaný podnet podľa § 34 ods. 1 zákona o prokuratúre, ale stále iba o prvý podnet podľa § 31 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre, ktorý preskúmanie „nadriadeným prokurátorom“ nevyžaduje.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Po preskúmaní sťažnosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v sťažnosti neuvádza nijaké dôvody, a už vôbec nie dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mal ústavný súd postupovať podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené bolo potrebné pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnuť ako neprípustnú pre nevyčerpanie všetkých opravných prostriedkov (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Pretože sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa jeho ďalšími návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2013